

ningsstället, i landsorten å alla postkontor. Priset är för den återstående tredjedelen af innevarande år i Helsingfors 50, i landsorten, genom tillkommande postförvaltarearfvide och porto, 64 kop.

29 HVILKEN DEL AF STATSSKULDEN DET ÄR, FÖR HVARS AMORTISATION NYA ANSLAG ÄRO BEHÖFLIGA.

10 *Litteraturblad n:o 10, oktober 1861*

I Kejs. Senatens protokoll rörande de ärenden, hvilka borde Landtständerna föreläggas, förekommer bland »Allmänna hushållningen rörande frågor» under ordningsnummern 47 följande:

»Till amortering af den, under senare åren tillkomna statsskuld fordrades, att Landtständerna tillsvidare åtog sig en viss bevillningsavgift, på sätt under landets forna regering varit vanligt.»

20 Vi torde icke misstaga oss, om vi hålla före, att bland Kejs. Senatens öfverhufvud så tidsenliga, om en upplyst liberalitet i åsigt vittnande förslag det här ifrågavarande dock af landets skattskyldige invånare mötes med en betänksam uppsyn.

30 Det är isynnerhet en punkt deri, som kan vålla betänklighet. En allmän bevillning måste nemligen med en betydlig anpart falla på den skattskyldiga jorden. Och ehuru de beräkningar öfver jordskattens belopp, man sett i tidningarne upptagne, påtagligen äro illa grundade, ja en sådan förfaller i det orimliga¹, är dock den allmänna meningen ganska öfverensstämmande deri, att den oprivilegierade jorden icke bör underkastas någon ökad beskattning. Och man kan äfven vara fullt öfvertygad, att bondeståndet icke ännu på lång tid, d. v. s. icke förrän ett förbättradt jordbruk ökat afkastningen, utan knot skall åtaga sig någon bevillning. Hvilken grad af tillit man än må skänka de nämnda beräkningarne; hvar och en, som känner landet, vet, att dock det stora flertalet af den jordegande allmogen lefver i ett i forna tider för densamma okänt vålstånd. Men detta lyckliga förhållande bör icke genom ökade direkta skatter störas. Och hufvudsak är, att den närvarande beskattningen är så ojemn, att deremot en icke obetydlig del af samma allmoge endast med yttersta ansträngning förmår afbördas sig de mångahanda utskylderna och derjemte nödtorftigt uppehålla sitt och de sinas lif, snart sagdt utan någon möjlighet att se sin ställning förbättrad.

40 Vi böra härvid icke glömma, att Kejs. Senaten äfven under frågan 38 föreslår, att rättigheten till bränvinsbränning och försäljning skulle upphöra att vara fästad vid jorden, och att sålunda jorden skulle befrias från en del af den direkta skatten nemligen från bränvinsbränningsavgiften. Men man kan också säga, att beskattningen på brän-

50 ¹ Om man också med tidningen Barometern antager 1 1/2 rubel såsom årlig »nettobehållning» på odladt tunnland, är detta icke liktydigt med nettobehållningen af jordegendomen i ett land, hvars förnämsta export är skog från samma egendom. Dessutom, om denna nettobehållning är uträknad så, att den arbetande jordbrukarens lefnadskostnad för året är från bruttoafkastningen afdragen såsom arbetskostnad, så är uppgiften på nettobehållningen än vanskligare, emedan en stor del af årets arbete användes till annat förvärf än till jordbruk. Och att beräkningen så är gjord, synes framgå deraf, att denna nettobehållning säges vara ränta å 3 % på jordegendomens värde, nemligen summa nettobehållning af hela landets jord S: Rb. 6 300 000 = ränta å 3 % på det i jordbruksindustrin nedlagda kapital 210 millioner. Dessa 3 % äro väl då ren ränta och arbetarens

vinets fabriksmessiga tillverkning borde lemna staten en tillräcklig inkomst både för den under 47 omnämnda amortiseringen af statskulden och för öfriga under samma nummer uppräknade ändamål: »folkundervisningen och skolväsendets förbättrande», »befrämjande af väg- och vattenkommunikationer samt större sjöfällnings och kärrod-lingsföretag» äfvensom »för uppförande af fyrbåkar». Skall man dock sätta tro till rykten, skulle i sjelfva verket plan vara uppgjord, att åtminstone med någon del af den tilläfventyrs beviljade skatten på bränvinstillverkningen befria jorden från vissa densamma nu belastande onera, såsom vägarnes underhållande och skjutsningsskyldigheten. I alla fall blefve likväl en ny bevillning från jorden blott att med andra handen taga, hvad med den ena gifves. Ja för vår del skulle vi tro, att onera i dagsverken såsom t. ex. för landsvägars underhåll och skjutsning äro lättare utgjorda, än någon direkt utskyld i penningar eller spanmål.

10

Men huru än härmed må förhålla sig, och hvilka utvägar än kommande Landtständer må välja, för att öka statsinkomsterna, obestriddligt är, att de uppgifna ändamål, för hvilka pengar behöfvas, äro andaktfullgiggande och deras snara vinnande för landets andliga och materiela förkofran i högsta grad påkallade. Skolväsendets förbättrande, särskildt folkskolors inrättande, jernvägar, kanaler, sjöfällningar och mossors uttorkande är allt af högsta vigt, och att uppskjuta sådana företag, emedan man icke vill underkasta sig kostnaderna för desamma, vore att dröja med arbetet för ett förökadt välstånd, tills man redan besitter detta och af sitt öfverflöd kan lägga ut kapitalet för arbetet. Något annorlunda ställer sig frågan om statsskuldens amortiserande. Man kunde nemligen säga, att inga skulder bort göras, om icke utsigten för ränta och amortissement varit säker. Och härmed sammanhänga äfven många andra frågor.

20

För att vinna någon reda i afseende på statsskulden såväl som statskassans närvarande ställning, hafva vi derföre sökt förskaffa oss för ändamålet nödiga upplysningar. Med en beredvillighet, för hvilken vi stå i största förbindelse, hafva dessa upplysningar blifvit oss meddelade af en man, som är i den ställning, att han fullkomligt noggrannt känner hithörande förhållanden, och läsaren kan alltså vara öfvertygad om uppgifternas tillförlitlighet. Att meddelandet och offentliggörandet icke kunnat ske utan behörigt begifvande, förstås lätt. Vi kunna tillägga, hvad känt är, att det ingalunda är statsverkets tillstånd, som vållat, att i detta afseende offentligheten icke varit större. Lyckligtvis har man att äfven häri med snarasta vänta en reform. Och det torde icke lida något tvifvel, att icke det sammanträdande Utskottet skall erhålla alla önskliga upplysningar rörande statsverkets tillstånd och behof.

30

40

Till upplysning, hvarföre endast statsverkets den 31 December hvarje år innestående behållning blifvit i dokumentet meddelad, icke summa inkomst och utgift för året, få vi erinra: att statsräkenskaperna föras i den form, att årets verkliga utgifter icke alla i räkningen för det löpande året ingå, hvarföre behållningen för året icke genom jemförelse mellan inkomst och utgift kan utredas. Det är förnämligast med afseende härå, som en komitté varit nedsatt, hvars uppgjorda förslag till ändring i räkenskapsföringen blifvit i tryck offentliggjordt. Tidningspressen har lika litet tagit notis om detta förslag som om mycket annat. Af anförd orsak är behållningen här uppgifven på grund af anställd inventering, om man så får kalla det, d. v. s. verkliga tillgången i ränterier och magasiner upptagas jemte fordran och skuld.

50

Af nedanstående visar sig nu, att behållningen vid årets slut år för år vuxit. När detta är fallet, och sålunda alla utgifter för de upptagna åren blifvit bestridde, antingen de för hvarje år tillhört detta eller delvis det förflutna året, är det klart, att statsverket icke blott förmått betäcka alla löpande utgifter, utan äfven gjort besparingar på årets inkomster för hvart och ett af de ifrågavarande åren.

Det förtjenar ännu anmärkas, att alla direkta kronoutskylder för ett gifvet år uppbäras i Januari och Februari månader af det påföljande året, och att således statsverket med denna del alltid ligger i förskott för det löpande årets utgifter.

Det benäget meddelade dokumentet har följande lydelse:

Allmänna Statsfondens ställning.

Allmänna statsfonden egde den 31 December nedannämnde år

	1858.	1859.	1860.
20			
Kontant behållning i Landtränterierna, Finska Banken, Post- och Tullverket	391 340.	623 441.	619 143.
Verklig behållning i kronomagasinerna	526 254.	483 844.	626 954.
Utestående Spanmåslån	591 028.	426 633.	371 989.
Fordringar hos Ryska auktoriteter för förskjutna medel, med afdrag af derå			
30			
utfallna förskotter	126 703.	123 639.	43 857.
D:o hos kommunikationsfonden	50 000.—150 000.		
D:o hos fattig- och arbetshusfonden, hvilken fordran för 1858 icke är synlig i samma års räkenskaper, ehuru			
40			
densamma då egde rum.	239 692.	255 800.	235 000.
D:o hos enskilda personer för utgifna lån i kontant	708 477.	693 577.	796 787.
Summa	2 633 494.	2 606 934.	2 843 730.

50

Då härifrån afräknas
statsfondens skulder
till hypoteks- och
Saima kanalfonden
samt allmänna
magasins- och
lånemagasins-fonderne,
tillkomne dels under
senaste krig, dels

i följd af undsättningsåtgärder under 1856 och 1857 årens missvext, utgörande	220 715.	71 808.	50 000.
---	----------	---------	---------

så blir den effektiva tillgången den 31 December	2 412 779.	2 535 126.	2 793 730.
--	------------	------------	------------

Härvid är att märka: 1:o att härutinnan icke ingår hvarken något af de medel, som influtit genom det åren 1859, 1860 och 1861 upptagna statslån å fyra miljoner, utan har deraf användts en och en half miljon till betalande af Finska bankens skuld till Kommercebanken, och återstoden eller två och en half miljoner influtit till Kommunikationsfonden för jernvägsbyggnaden, eller af hvad som influtit genom de såkallade Saima- och Jernvägssedlarne, hvilket belopp dels ingått till Kommunikationsfonden, dels användts till bildande af Amortissementsfonden; 2:o att ofvanuppgifna skuld af femtiotusen rubel, hvarför statsverket den 31 December 1860 häftade till Finska banken, år 1861 blifvit betald; 3:o att statsfonden ännu åren 1858, 1859 och 1860 från kronans skogar haft en ganska obetydlig inkomst, uppgående till några tusen rubel; men att statsfonden derunder likväl bestridt alla utgifter för Forstväsendet, äfvensom åren 1859 och 1860 betydliga anslag till Amortissementsfonden, samt dessutom lemnat tillskott till Militiefonden.

Finlands statsskuld består af:

1:o 4 % lånet med ränta på ränta.

2:o 3 3/5 % lånet med enkel ränta.

3:o 4 % lånet med enkel ränta.

Det förstnämnde eller 4 % lånet med ränta på ränta upptogs 1841 och påföljande år till ett sammantaget belopp af omkring sjuhundra fjorton tusen rubel för omsättning af de två miljoner sexhundra tusen rubel banko assignationer, som åren 1830–1836 låntagits ifrån Ryska Kreditanstalterne emot 5 % ränta för fästningsbyggnaden på Åland och Lutherska kyrkan i Helsingfors. Sedermera upplånades ytterligare 1855 och 1856 till fyllande af krigsbehofven en miljon åttahundra femtiotusen rubel.

Det andra eller 3 3/5 % lånet med enkel ränta har under särskilda år blifvit upptaget, dels för utförande af Saima kanal, dels ock för Jernvägsbyggnaden, till ett sammantaget belopp af en miljon etthundra tusen rubel, hvaraf en del användts till jernvägsbyggnaden och återstoden till bildande af Amortissementsfonden.

Dessa lån utgöra den inhemska statsskulden.

För betalningen häraf inrättades år 1859 en under bankens förvaltning stäld särskild Amortissementsfond, som är försedd med visst i statsförslaget upptaget årsanslag, och med hvilken fonds tillgångar de utelöpande obligationerne såväl till kapital som ränta böra vid anfordran inlösas.

Det tredje eller 4 % lånet med enkel ränta, som är den utländska statsskulden, upptogs åren 1859, 1860 och 1861 i S:t Petersburg, dels för jernvägsbyggnaden, dels ock för betalande af Finska bankens skuld till f. d. Kommercebanken i S:t Petersburg. Af detta lån, som är bestämdt till fem miljoner rubel, har hittills indragits fyra miljoner, hvaraf två och en half miljoner användts för jernvägen och återstoden eller en och en half miljon till betalning af Finska bankens

förenämnde skuld. Amorteringen af ifrågavarande lån, för hvilket någon särskild amorteringsfond icke är inrättad, vidtager den 1 (13) November 1861 med 2 % årligen, som likasom den årliga räntan utgå af statsfonden, hvartill särskildt anslag årligen upptages i statsförslaget.

Den inhemska statsskulden utgjorde vid 1860 års utgång:

4 % statsobligationer:

kapital 2 044 200:—

ränta 509 541:73

10 2 553 741:73.

3 3/5 % statsobligationer:

kapital 1 100 000:—

ränta 51 340:80

1 151 340: 80

3 705 082: 53.

Amortissementsfonden, som år 1859, då densamma bildades, uppgick till omkring en miljon etthundrafemtio tusen rubel, egde den 31 December 1860

20 i kontant 71 769: 9

utestående lån 1 232 829: 73

inlösta obligationer 82 515: 21

1 387 024: 3.

Således den sväfvande inhemska statsskulden

2 318 058:50.

J. Th-n.

30 Af anförda uppgifter kunna alltså följande upplysningar hemtas.

Alltsedan kriget, d. ä. från och med 1857 hafva statsverkets ordinära inkomster till fullo betäckt utgifterna.¹ En del af de i och för kriget tillkomna utgifterna, såsom kostnader för den då förökade militärstyrkan, ingick naturligtvis ännu i de närmaste fredsårens räkenskaper. Det oaktadt synes, att redan året 1858 slutade med behållning, icke med deficit.

40 Men man kan af den långsamhet, hvarmed behållningen tilltagit, äfven sluta, att statens inkomster icke under de ifrågavarande åren vunnit den tillväxt, att några betydligare nya företag till landets bästa skulle kunna med desamma bestridas. Glömmas må icke, att under samma år en svår missväxt och betydliga brandolyckor påkallat statsverkets bistånd, samt att äfven en nödvändig blifven förhöjning af tjenstemännens löner ökat de årliga utgifterna med icke ringa summor. Likaså har statsverket hittills för kronoskogarnes vård haft endast utgifter och dessa ganska betydliga, medan inkomsterna knappt förtjena omtalas. Äfven under nu löpande år har statsverket till jernvägsbyggnaden tillskjutit 130 000 Rb. S:r. Sådane tillfälliga tillskott synes väl äfven fortfarande kunna bestridas. Men till någon betydligare tillök-

50 ¹ Statsinkomsterna utgjorde år 1858, det sista år Militiefondens inkomst och utgift ännu ingick i Allmänna statsfondens räkenskaper, i rundt tal Rb. 3 200 000. Sedan dess bokföres Militiefonden särskildt; och har den varit i behof af mindre tillskott ur Statsfonden, ett förhållande, som genom vidtagne besparingar likväl torde komma att upphöra. Samma år 1858 var, såsom synes, behållningen i ränterierna och magasinerna samt fordran hos Ryska kronan Rb. 1 244 000, oberäknadt således inom landet utestående lån och förskotter.

ning i stående utgifter är den närvarande statsinkomsten påtagligen otillräcklig. Hvad som isynnerhet torde hindra detta, är det förhållande, att tullinkomsten de senare åren varit stationär, och att derföre icke någon stadigvarande betydligare tillväxt i statsinkomsterne kan väntas. Framtiden skall visa, hvad kronoskogarne förmå afkasta. Till vidare torde man få afpruta betydligt på de af mången så sangviniskt väntade millionerna. Likväl synes hopp vara förhanden, att redan närmaste framtid skall från dem lemna välkomna bidrag.

En sak torde en och annan läsare ännu behöfva af det framställda lära. Alla konstitutionela staters historia visar, att det vanligen varit den hårda nödvändigheten, som fört regeringarne till representationens sammankallande. Denna nödvändighet har då icke sällan företett sig i form af omöjligheten att vidare hålla statshushållningen uppe. Det är glädjande af de anförda siffrorna erfara, att intet tvång af denna art i detta land förefinnes, utan kan man tvärtom af Kejs. Senatens protokoll lära, att de frågor, Senaten ansett böra landtdagen föreläggas, afse en önskelig utveckling af landets andliga och materiella intressen. 10

Blott den ena frågan om statsskuldens amortiserande afser det förgångna; och det är angående den, vi här egentligen velat komma till en tillfredsställande insigt. 20

Man finner för det första, att det för jernvägsbyggnaden upptagna utländska statslånet om 2 1/2 million rubel så till kapital som ränta betalas ur statsfonden. Räntan å 4 % utgör S:r Rb. 100 000 pr år och amortiseringen å 2 %, som först i år börjar, S:r Rb. 50 000 – naturligtvis så att räntan för hvarje följande år minskas med 2 000 Rb. Sagde utgift af 150 tusen rubel är således enkelt i statsförslaget bland öfriga löpande statsutgifter upptagen och utbetalas såsom sådan. D. v. s. denna del af kostnaden för jernvägen kommer att inbesparas inom 50 år af ordinära statsinkomsterna. 30

Tiderna äro synbarligen icke så goda, som före kriget. Saima kanal bygdes och betalades med en kostnad af 3 millioner inom en tid af 13 år. Man måste erkänna: detta var en god besparing, gjord på en statsinkomst, som 1844, då kanalen började byggas, uppgick till endast 2 060 000 Rb. ungefär, och först näst före kriget hade, hufvudsakligen genom ökade tullinkomster, stigit till nära 3 millioner, år 1853 t. ex. 2 900 000 Rb. ungefär. Af kostnaden för kanalen äro väl ännu 450 tusen rubel i utelöpande Saimasedlar en skuld; men betäckningen för desamma fanns redan vid krigets början besparad och ingår nu i den allmänna amortisementsfonden. Det för jernvägen gjorda utländska lånet har en amortisements-tid af 50 år. Det är således på denna långa tid, den motsvarande kostnaden för jernvägen skall inbesparas. 40

Till detta belopp kommer nu mot Saimasedlar upptaget inhemskt statslån för jernvägen (och jernvägsundersökningar m. m.) till ett belopp af 650 tusen rubel. Tillsamman med de för kalkalkostnaden ännu utelöpande 450 tusen rubel bildar sagde lånet det i meddelandet såkallade inhemska 3 3/5 % lånet af S:r Rb. 1 100 000, emedan denna är räntan på Saimasedlarne.

Amortisementsfonden är nu bestämd att efterhand betäcka endast detta och öfriga inhemska lån. Då denna fond för närvarande uppgår till 1 387 000 rubel, så synes, att den vore tillräcklig att *genast* döda hela det mot Saimasedlar upptagna lånet, som med derå upplupne räntor nu utgör 1 151 340 rubel. Så mycket mer är denna fond tillräcklig, att *efterhand* döda detta lån. Närvarande öfverskottet i densamma utöfver beloppet af skulden på Saimasedlarne, kapital och ränta, utgör 237 50

tusen rubel. Detta öfverskott borde vexas årligen redan med de räntor amortissementsfonden indrager på sina utlåningar. Tyvärr torde dock dessa utlåningar skett till så låg procent, att den föga öfverstiger procenten på Saimasedlarne.

Skiljer man vidare från det inhemska 4 % lånet S:r Rb. 2 044 000 det belopp, som upptogs under krigsåren med S:r R. 1 850 000, så finner man, att 294 tusen rubel återstå såsom motsvarande det tidigare, redan 1830–36 i Ryssland upptagna och 1841 till inhemska 4 % obligationer konverterade lånet för Bomarsund's fästningsbyggnad och för Nya Lutherska kyrkans i Helsingfors uppförande. Lånet utgjorde enligt meddelandet ursprungligen 2 600 000 rubel B:co Assignationer eller S:r Rb. 740 000 ungefär. Då man vet, att sagde kyrka kostat öfver 300 tusen rubel, så kan Bomarsunds andel i lånet anses längesedan vara betald och sagde 294 tusen rubel kunna betraktas såsom skuld för kyrkobyggnaden. Beräknas på detta belopp en proportionerlig andel af den på hela det inhemska 4 % lånet upplupna räntan S:r Rb. 509 541, så skulle skulden för kyrkan med upplupen ränta uppgå till S:r Rb. 367 000 ungefär. Detta utgör alltså 130 000 rubel mera, än det belopp, hvarmed amortissementsfondens närvarande behållning öfverfskjuter Saimasedelskulden. Men skulle amortissementsfonden utlånas till 6 %, skulle räntevinsten, 28 tusen rubel årligen ungefär, göra densamma fullt ut tillräcklig att efterhand döda äfven detta kyrkolån.

Man måste säga: ehuru jemförelsevis ringa sistsagde skuld är, utgör den ett nog ledsamt arf från en förfluten tid. För ett land, som under ett halft sekels lopp påkostat så litet för sitt försvar som Finland, kan bidraget till Bomarsunds fästningsbyggnad just icke anses betungande. En annan sak är gagnet. Mera fallen vore man verkligen, att anse det öfverflödigt, att landet bygger upp kyrkor åt Helsingfors stad. Företaget kan anses vara så mycket mindre lyckadt, som församlingen i icke ringa grad betungas af årliga reparationer på kyrkan och dess adperintendentier – och, hvad värre är, skulle nödgats afsäga sig hela gåfvan, om den icke dertill af staten finge mottaga ett årligt anslag till kyrkans underhåll af 3 000 rubel. Vore helst denna kyrka en bygnadskonstens produkt att tala om, kunde man fröjda sig öfver, att vårt ringa land upprest ett monument, hvars åsyn kan gläda betraktaren och inför fremlingen göra landet ära. Men, om den saken är bäst att tåga. Sanningenligt må dock tilläggas, att Lutherska kyrkor just aldrig kunnat byggas vackra, och att samtiden öfverhufvud är ur stånd att bygga en konstskön kyrka, om den icke är en ren härmning från fordومتima.

Men vi komma nog långt från siffrorna.

Af den inhemska 4 % statsskulden hafva vi ännu att taga i korrt betraktande de under kriget upptagna lånen, tillsamman S:r Rb. 1 850 000.

Det tvingande i statsverkets skuldsättning under kriget framgår enkelt deraf, att inkomsten af tullen, som ännu 1853 utgjorde 1 095 000 rubel, nedgick år 1854 till 421 000 rubel, 1855 till 435 000 rubel. Bristen i påräknade statsinkomster under dessa två år var således tillsamman ungefär: S:r Rb. 1 350 000. Det är i sanning förunderligt, att, då krigskostnaderna räknas till denna brist, icke ett högre deficit uppstod, än det, som utvisas af skuldsättningen. Kostnaderna för militären, inqvarteringar m. m., d. v. s. den s. k. militiestaten, lär för kriget uppgått till 1/2 million årligen ungefär. Men denna titel steg 1855 till

1 300 000 Rb., 1856 till 1 750 000 Rb. och ännu 1857 till 1 200 000 Rb.¹ Läsaren finner, att »förunderligt» här verkligen är det lindrigaste uttryck, som kan nyttjas; ty att i förhållande till inkomsterna så betydliga extrautgifter under dessa år kunde utan än större skuldsättning bestridas, måste utan närmare kännedom om ställningen före krigsåren förefalla som en gåta. Tagas extrautgifterna för kriget till 2 1/2 millioner och bristen i tullinkomsterna till blott 1 1/4 million, så gör detta sammanlagdt vida mera än ett års statsinkomst och öfverskjuter de under samma tid gjorda lånen med 1 900 000 Rb. S:r. Tullinkomsterna vexte väl de första åren efter kriget, 1856 och 1857, med 3 à 4 hundratusen rubel utöfver vanliga beloppet näst före detsamma; utgifterna för Saima kanalbyggnad minskades redan under kriget till en obetydlighet. Men någon besparing måste dessutom hafva funnits att tillgå.

10

Huru än härmed förhåller sig, sagde skuld af 1 850 000 rubel trycker fortfarande på statsutgifterna. Det är en skrämmande summa, att se den upplupna räntan på de utelöpande inhemska 4 % obligationerna för närvarande utgöra icke mindre än 509 541 rubel. Men lånet löper med ränta på ränta, och detta gör vexten hastig. Årliga räntan uppgår nu för sagde 1 850 000 rubel till något öfver 90 000 rubel; och åtminstone detta belopp måste alltså årligen af statsverket afsättas till amortissementsfonden, om icke skulden skall vexas. Endast hvad som deröfver kan tillskjutas, bidrager till dess amortiserande. Bidraget läser också utgöra blott 100 000 rubel.

20

Enligt hvad det föregående visar, amortiseras det utländska jernvägslånet efter hand genom direkt utbetalning från statsfonden. Likaså är amortissementsfonden tillräcklig att döda skulden för kyrkobyggnaden och det mot Saimasedlarne upptagna lånet. Men ifrågavarande inhemska lån för krigets behof har då intet annat amortissement att påräkna, än hvad statsverket tillskjuter utöfver räntan på detsamma, hvilken äfvenså måste af statsverket betäckas genom det årliga tillskottet till amortissementsfonden.

30

Utän tvifvel synes det med en god statshushållning öfverensstämmande, att statsverket icke ingår på några ökade utgifter, förrän detta dryga, med ränta på ränta löpande låns dödande är genom en tillräcklig årlig afbetalning garanterad. Är det allvar i kronoskogarnes löften om afkastning, synes denna erbjuda det bästa tillfälle att ju förr desto hellre amortisera lånet. Men om denna utväg står öppen, förefaller det också öfverflödigt att af Landtstånderna begära medel för amortisationen. Man kan åtminstone vara säker på, att skatter villigare åtagas för mera direkt fruktbarande ändamål, sådane som de öfriga uppräknade, folkskolor, jernvägar m. m. Det är visst hårdt, att statsverkets närvarande tillgångar icke medgifva ytterligare åtaganden för dessa ändamål. Men det är dock glädjande finna, att ingen brist existerar för de redan bestämda utgifternas betäckande. Och det är icke ringa, att likväl Saima kanal blifvit bygd utan skuldsättning, och att den för jernvägen Helsingfors-Tavastehus gjorda skuld kan utan särskild bevilning betalas. Kommer dertill, att statsverket förmår betäcka äfven den under kriget uppkomna brist och de då erforderliga, ökade utgifterna, skulle man tycka, att icke gerna något vidare för närmaste framtid billigtvis kan begäras.

40

50

De öfriga för en bevilning angifna ändamålen äro trängande.

¹ Af årtalen för dessa utgifter synes, huru under ett föregående år gjorda utbetalningar delvis blifva synliga först i följande års räkenskaper.

Saknad af jernvägar, saknad af folkskolor skall hålla hvarje annat framsteg tillbaka. Men vill man ändamålet, måste man vilja medlen; och det kan knappt betvivlas, att icke en landtdag skall göra sitt yttersta för att anskaffa dem.

I fråga om den inhemska statsskulden kommer ännu en sida i betraktande. Denna skuld är en s. k. sväfvande skuld. Såväl 4 % obligationerna som Saimasedlarne mottagas när helst så önskas i Finska Banken och i kronans kassor. Det vittnar förmonligt om den kredit, statsverket eger, att dessa papper till ett sammanlagdt belopp af
10 mera än 3 millioner äro så eftersökta, att det just icke är lätt att vid tillfälle erhålla en sådan obligation. I Frankrike, der det under närvarande styrelse synes höra till ordningen att lefva på skuld, ser man styrelsen tvungen att konvertera den sväfvande skulden i fast, då den uppgår till 400 à 500 millioner francs eller blott fjerdedelen ungefär af årets statsinkomst. Här i Finland finnes nu en sådan skuld, motsvarande hela statsinkomsten för ett år, och dessa papper äro fortfarande eftersökta.

Men förhållanden kunna visst inträffa, som skulle göra något ovanligare belopp remisser till utlandet behöfligt. En svår missvekt
20 t. ex. eller ett betydligare prisfall för landets förnämsta exportartikel, trädvarorna, måste föra någon del af dessa papper till Banken och amortissementsfonden. Osäkert är också, hvilken verkan Föreningsbankens inrättande kan komma att i detta hänseende utöfva. Erbjuder den högre depositionsränta, än $3\frac{3}{5}\%$, så är det fara värdt, att Saimasedlarne skola strömma till Finska Banken. Om ett sådant tillströmmande inträffar, så räcker väl amortissementsfonden till att inlösa Saimasedlarne – men den vore då också i det närmaste förstörd.

Och ännu återstår en knut att lösa. Det utländska 4 % jernvägslånet har väl full säkerhet i Allmänna statsfondens närvarande goda ställning. Det årliga anslaget till ränta och amortisation utgår utan tvifvel
30 punktligt. Men äfven detta lån bör enligt den författning, i hvilken vilkoren för detsamma uppställes, hafva sin egen amortissementsfond. Nödvändigheten häraf inses, om man tänker sig, att ett krig skulle uppstå, skeppsfarten afbrytas, och statsverket förlora en betydligare del af tullinkomsterna. Då kunna räntebetaling och amortisation blifva för statsfonden svåra nog att kännas vid. Finnes deremot en amortissementsfond, ger räntan på densamma ett fast bidrag till deras betäckande, och i nödfall kan fondens kapital härtill användas, om statens bidrag till densamma måste för ett eller ett par år upphöra. Och
40 då en sådan fond eljest alltid fått af statsverket mottaga ett så stort årligt anslag, att fonden småningom tillvuxit, ger den alltid säkerhet för lånets återbetalande. I nödvändigheten att bilda denna särskilda amortissementsfond för det utländska statslånet finnes uppenbarligen en ytterligare grund, hvarföre statsverkets tillstånd icke torde medgifva några nya anslag, vore än behovet af sådana huru trängande som helst. Anskaffandet af medel till desamma bör öfverlemnas åt landtdagens omsorg. Deremot synes ingenting önskvärdare, än om Styrelsen utan nya anslag kan garantera statsskuldens amortiserande, d. v. s. betäcka kostnaden för den färdiga jernvägen och den statsbrist, som
50 kriget medförde.

Om den återstående delen af det utländska lånet, 1 1/2million rubel, som blifvit öfverlemnad åt Finska Banken, är ingenting att säga. Denna del af lånet är icke statsskuld, utan Bankens skuld under statsverkets garanti. Medlen äro i händerna på landets handlande och

fabrikanter. De kunna när som helst indragas till Banken och åt statsverket öfverlemnas. De blifva då statsskuld.

Man kan icke klaga, att icke herrar trafikanter äro efter råd och lägenhet väl försedda. Statsverket anskaffar för deras räkning 1 1/2 million utöfver Bankens egna tillgångar. Af amortisementsfondens utlåningar, 1 232 829 rubel, torde väl äfven det mesta kommit handeln och fabrikerna tillgodo, och detta till en serdeles låg ränta. Intressant vore det veta, hvem som har de 796 787 rubel, hvilke utgöra statsfondens direkta fordran hos enskilda. Jordbruket t. ex. torde icke hafva serdeles stor andel i alla dessa utlånade 3 529 616 rubel silfver, med hvilka statsverket ligger i förslag för den enskilda trafiken. 10

J. V. S.

30 LAGSTIFTNINGEN HOS DE KRISTNA FOLKEN I EUROPA FÖRE ÅR 1000.*

Litteraturblad n:o 10, oktober 1861

*Ur Ignell's »Menskliga utvecklingens historia» 4:e delen. Detta kapitel är synnerligen lärorikt med afseende på den Romerska lagens inflytande hos de kristna folken. Härvid afser Förf. dock främst Brottnålslagarne. Ett mera välgörande inflytande har den vetenskapligt utbildade Romerska Civillagen utöfvat. 20

Hvar och en igenkänner lätt i de Germaniska lagar, här omtalas, samma grunddrag, som i de Skandinaviska och lyckligtvis våra lagar. Det tillhör väl samhällets första början, att betrakta brottet blott såsom ett förnärmande mot den enskilda, som genom skadeersättning kan försonas. Men äfven sedan brottet, såsom det bör, anses för brott mot samhället, har den mildare andan i dess bestraffande isynnerhet hos de numera s. k. Germaniska folken bibehållit sig. 30

Bland de Romaniska hafva af naturliga orsaker Italienarena mera än andra kristna folk fasthållit den Romerska lagstiftningen. Man kan säga: dessa lagars hårdare anda ligger i folkets lynne. Hämndgirighet, lust vid blod, liknöjdhet för lifvets förlust har utmärkt detsamma. Italiens historia är den rikaste på inbördes krig, blodiga partistrider, mord med gift och dolk. Detta sitter fast ända från Roms tider, isynnerhet från Imperatorernas. Derföre har der ännu i våra dagar despotismen vunnit villiga tjenare. Men det bör icke glömmas, att detta lynne redan länge i norra Italien visat sig utplånadt. Att uppblandningen med Germaniska folk verkat härtill kan knappt betviflas. I södra Italien deremot och på Sicilien, der menniskor offrande Karthager och fanatiska Saracener under tidernas lopp herrskat, der våldsamt förtryckande Norrmanner grundlagt den nyss upplösta Neapolitanska staten, och der vidare Romaniska underkufvare Spanjorer och Fransmän haft väldet, der framstår ännu i dag spåren af sagde blodgiriga, laglösa anda. 40

Förf. betraktar näst Saliska och Ripuariska lagarne den Burgundiska, Allemanniska och Longobardiska lagstiftningen, hvarefter han först öfvergår till Vestgöthlagen. 50

Red.